

Helsingissä,
kesäkuun 5 päivänä 1940.

Kiertokirje N:o 109.

Ravintolakorttien uusiminen.

Kesäkuun 23 päivänä päättyy nyt jaettujen ravintolakorttien, eli E-korttien voimassaoloaika, koska ne kestävät vain kaksi jakelukautta. Aikaisemmin annettujen ohjeiden mukaisesti ravintolakortin saaneet voivat kansanhuoltolautakunnassa ilman muuta vaihtaa nykyisen korttinsa kannan uuteen ravintolakorttiin. Niin myös toisen kansanhuoltolautakunnan antama E-kortti voidaan vaihtaa uuteen E-korttiin. Koska E-kortin omistajat tarvitsevat uuden kortin jo kesäkuun 24 päivänä, on odotettavissa, että sinä päivänä syntyy niissä paikoissa, joissa E-kortin omistajia on runsaasti, korttien uusintapaikoissa jonotusta, jos ei jonotuksen välttämiseksi ryhdytä erikoistoimenpiteisiin. Jotta korttien uusiminen sujuisi mahdollisimman mukavasti, kansanhuoltoministeriö kehoittaa kansanhuoltolautakuntia tärkeimmissä liikekeskuksissa menettelemään siten, että E-kortteja annetaan etukäteen luotettaviin ravintoloihin ja myymälöihin, joissa uutta korttia pyytävät saavat vaihtaa nyt omistamansa kortin kannan uuteen korttiin. Siten hajaantuu uusien korttien jakelu moneen paikkaan ja jonotus voidaan välttää.

Kun näin menetellään, asia on järjestettävä seuraavalla tavalla. Siellä, missä kansanhuoltolautakunnan omissa jakelupaikoissaan ei ilmeisesti voida hoitaa uusien korttien jakoa aiheuttamatta jonotusta, kansanhuoltolautakunnan on ryhdyttävä jo nyt tekemään sopimuksia E-korttien jaosta sellaisten ravintolain ja myymäläin kanssa, joihin voidaan ehdottomasti luottaa. Kesäkuun 22 päivänä luovutetaan kuittia vastaan niille ravintoloille ja myymälöille, jotka suostuvat jakoa hoitamaan, niiden pyytämä määrä E-kortteja. Jakelua varten annetaan se ohje, että ne saavat luovuttaa uuden E-kortin kaikille niille pyytäjille, jotka luovuttavat edellisen E-kortin kannan. Uusien korttien jakelun ne

Kansanhuoltolautakunnille.

saavat aloittaa vasta kesäkuun 24 päivän aamuna. Kolmen tai neljän päivän kuluttua niiden on palautettava kansanhuoltolautakuntaan E-kortin kantoja tai jakamatta jääneitä E-kortteja yhteensä niin monta kappaletta kuin asianomaiselle liikkeelle luovutettiin E-kortteja jaettavaksi.

Niistä liikkeistä, jotka suostuvat jakelemaan uusia E-kortteja, kansanhuoltolautakunnan on annettava hyvissä ajoin ennen toisen jakelukauden päättymistä yleisölle tieto. Korttien jake-
lusta ei ole syytä maksaa liikkeille palkkiota, koska tällaisen jakelun voidaan katsoa kuuluvan liikkeiden asiakaspalveluun.

Sotilaiden leipäkortit.

Koska sotilaat, joille ei ole jaettu leipäkortteja, eivät voisi iltalomalle päästyään ravintoloissa nauttia mitään viljatuotteita, puolustuslaitoksen intendenttiosaston kanssa on sovittu siitä, että iltalomalle pääseväille sotilaille on annettava iltaloman ajaksi sotilasleipäkortti. Kun hän palaa kasarmiin, hänen on luovutettava saamansa leipäkortti takaisin. Tästä järjestelystä johtuu, että ravintoloissa ei saa tarjoilla sotilaillekaan viljatuotteita vaatimatta leipäkortin kuponkeja. Mikäli sotilasviranomaiset eivät ole huolehtineet siitä, että joukko-osastossa on riittävästi sotilasleipäkortteja sotilaille jaettavaksi, kansanhuoltolautakunnan on vaadittava sotilasviranomaisia tilaamaan niitä puolustuslaitoksen intendentti-osastosta.

Kuorma-ajurien rehuviljan tarve.

Niille kuorma-ajureille, joilla ei ole mahdollista syöttää hevostaan laitumella, voidaan kirjoittaa ostolupatodistuksia rehuviljan hankkimista varten määrälle, joka vastaa enintään 2 kiloa hevosta ja päivää kohden. Tällainen erioikeus voidaan kuitenkin myöntää ainoastaan siinä tapauksessa, että on todella tullut selvite-

tyksi, ettei kysymyksessä olevalla hevosen omistajalla ole tilaisuutta syöttää hevostaan laitumella.

Rehujauhot.

Viljan ja viljatuotteiden takavarikoimista koskevassa Valtioneuvoston päätöksessä sanotaan, että takavarikon ulkopuolelle jäävät ne myllyteollisuuden sivutuotteet, joiden kuiva-aineen tuhkapitoisuus on vähintään 4.5 %. Täten ovat leseet takavarikosta vapaat. Joissakin kauppa-liikkeissä on kuitenkin varastossa sellaisia rehujauhoja, joiden kuiva-aineen tuhkapitoisuus on vähemmän kuin 4.5 % ja jotka niin muodo-in ovat jääneet takavarikkoon. Kun on esiintynyt epäselvyyttä siitä, miten tällaisten rehujauho-varastojen suhteen on meneteltävä, kansanhuoltoministeriö ilmoittaa, että ne voidaan verrata rehuviljaan. Rehuviljan ostajat voivat niin muodo-in saamallaan ostolupatodistuksella ostaa joko, kauraa, sekaviljaa tai rehujauhoja.

Ulkomaalaisten leipäkortit.

Sen lisäksi, mitä leipäkorttien luovuttamisesta ulkomaalaisille on aikaisemmin sanottu, kansanhuoltoministeriö ilmoittaa, että leipäkortin saaneen ulkomaalaisen passiin on tehtävä merkintä „Saanut leipäkortin” ja varmennettava se kansanhuoltolautakunnan leimalla.

Ravintolain varastovajaukset. Leipomot.

On ilmeistä, että ravintolain viljatuotetavarastoa koskeva tarkkailukirjanpito ei tule kovinkaan tarkasti osoittamaan ravintolan varaston todellista määrää, koska viljatuotemäärät tarjoiltavissa aterioissa vaihtelevat huomattavasti ja koska ravintoloissa tarjoillaan vähemmän kuin 10 % viljatuotteita sisältäviä ruokia vapaasti. Tästä johtuu, että kansanhuoltolautakunnassa hoidettavaa ravintolan tarkkailutiliä ei voida pitää varaston määrän tarkkana ilmaisijana. Sen vuoksi on meneteltävä niin, että ravintoloilta vaaditaan jopa toisen jakelukauden päätyttyä inventointiluettelo ravintolan hallussa olevien viljatuotteiden määrästä. Luettelon loppusummaa on verrattava tarkkailutilin eroitukseen. Jos vertailtaessa todetaan tilin eroituksen ja varaston ilmoitetun määrän huomattavasti eroavan toisistaan, on pyrittävä saamaan selväksi, mistä huomattava ero johtuu. Silloin on neuvottelujen avulla pyrittävä järjestämään ravintolan tarjoilua siten, että tarkkailutili ja varaston

määrä paremmin vastaisivat toisiaan. Mikäli eroavaisuus esiintyy huomattavan vajauksen muodossa, asiaan on puututtava niin perusteellisesti, että epäkohtaan saadaan korjaus.

Kun inventoinnin jälkeen jatketaan varastotilin pitämistä, uusi tilikausi aloitetaan inventoinnin osoittamalla varastolla.

Liikkeiltä, joilla on samassa tilissä sekä ravintoloita että myymälöitä ja joiden varaston selvitelemineen niin muodo-in on varsin suuritoineen tehtävä, voidaan tyytyä vaatimaan inventointia vasta sitten, kun uusien leipäkorttien jakamineen tulee suoritettavaksi. Sitä vastoin on leipomoilta vaadittava inventointia yhtä usein kuin ravintoloiltakin.

Ohjeita ravintoloille.

Kansanhuoltoministeriö on lähettänyt kansanhuoltolautakunnalle kirjapainossa monistettuja ohjeita siitä, miten säännöstelymääräyksiä on sovellettava ravintoloissa. Ministeriö kehoittaa kansanhuoltolautakuntia huolehtimaan siitä, että jokainen ravintola saa ainakin yhden kappaleen näistä ohjeista.

Leipäkortin kupongit juhlapäivällisillä.

Järjestettäessä juhlapäivällisiä, joiden yhteydessä tuntuisi kiusalliselta vaatia läsnäolijoilta leipäkortin kuponkeja, kansanhuoltolautakunta voi myöntää ravintolalle oikeuden tarjoilla päivällinen vapaasti, vaatimatta leipäkortin kuponkeja. Kuponkitilityksen yhteydessä ravintolan on ilmoitettava, paljonko tällaisen erikoistilaisuuden yhteydessä tarjoiltiin viljatuotteita, ja ilmoitettu määrä yhdistetään ravintolan palauttamien kuponkien edustamaan kilomäärään.

Tässä tarkoitetuiksi tilaisuuksiksi voidaan katsoa presidentin, hallituksen jäsenen, diplomaattien, tai kaupungin hallituksen tarjoamat päivälliset ja muut näihin verrattavat tilaisuudet. Sitä vastoin ei voida esim. jonkin yhdistyksen vuosijuhlansa yhteyteen jäsenilleen järjestämiä päivällisiä lukea tilaisuuksiin, joissa saadaan tarjoilla viljatuotteita vaatimatta ruokailijoilta leipäkortin kuponkeja.

Lomakkeen J 43 täyttäminen.

Kun on esiintynyt epäselvyyttä siitä, miten lomake J 43 täytetään lomakkeen J 34 osalta, kansanhuoltoministeriö ilmoittaa, että lomakkeesta J 34 otetaan lomakkeeseen J 43 ne summat, jotka ovat lomakkeen J 34 VI kohdassa.

Yhteenvedoon tulee siis ainoastaan takavarikkoon jäänyt vilja ja viljatuotteet.

Turkiseläimet.

Kansanhuoltoministeriö on suostunut siihen, että tarhaturkiseläimille voidaan antaa ostolupia rehuviljalle — kauralle ja ohralle — siten, että yli kuukauden vanhaa kettua kohti saadaan antaa ostolupia 3 kg ja yli kuukauden vanhaa minkkiä kohti 1 kg laskettuna syyskuun 29 päivään asti.

Jauhatuskirja.

On käynyt ilmi, että eräät kansanhuoltolautakunnat ovat antaneet jauhatuskirjoja toisessa kunnassa oleville myllyille. Tämän johdosta kansanhuoltoministeriö huomauttaa, että kansanhuoltolautakunta saa antaa jauhatuskirjan vain oman kunnan alueella oleville myllyille. Sikäli kuin kunnan asukkaat jauhattavat toisen kunnan alueella olevassa myllyssä, tulee tällainen jauhatus kontrolloitua sen kautta, että mylly lähettää saamansa jauhatuslupan jauhatuskirjan mukana oman kuntansa kansanhuoltolautakuntaan, joka toimittaa edelleen sellaiset jauhatusluvut, jotka toinen kansanhuoltolautakunta on antanut, asianomaisille kansanhuoltolautakunnille jauhatuslappion merkitsemistä varten.

Jotta kansanhuoltolautakunta voi kontrolloida myös ilman jauhatuslupaa kotieläinten tarpeeksi

tapahtuvia rouhimisia, tulee kansanhuoltolautakunnan sellaisissa tapauksissa, kun myllyn jauhatuskirjaan on tehty merkintä rouhimisesta, jonka mylly on rouhinut toisessa kunnassa asuvalle henkilölle, ilmoittaa asianomaiselle kansanhuoltolautakunnalle rouhitusta määrästä sekä henkilöstä, joka on viljan rouhituttanut.

Säännöstelymääräysten noudattaminen.

Kansanhuoltoministeriöön saapuu tämän tästä tietoja, joiden mukaan kauppa- ja teollisuusministeriön kanteen mukaan takavarikoitujen tavarain vapaata myyntiä vielä senkin jälkeen, kun niiden vapaa myynti on ollut kielletty. Niinpä tiedetään viljatuotteita siellä täällä myydyn vapaasti toukokuun 19 päivän jälkeen. Kahvia on kesäkuun 2 päivän jälkeen myyty eräissä kunnissa esim. siten, että kuponkia E 1 vastaan on kahvinkorvikkeen asemesta annettu puhdasta kahvia neljännes aikaisemmasta määrästä. Kansanhuoltoministeriön päätöstä sallituista leipälaaduista on ryhdytty eräin paikoin kiertämään mm. siten, että leipomot ovat valmistaneet ja vapaasti myyneet perunajauhoista valmistettuja leivoksia, vaikka muunlaisten leipomo- ja sokerileipomotuotteiden, kuin ministeriön päätöksessä mainittujen, valmistus myyntiä varten on kielletty. Tällaisten tapausten johdosta kansanhuoltoministeriö huomauttaa, että kansanhuoltolautakuntien tulee kunkin toimialueellaan pitää huolta säännöstelymääräysten noudattamisesta.

Ministeri **Väinö Tanner.**

Osastopäällikkö *Onni Toivonen.*

